

Impresariaat 2021_2022

TAQA Theater De Vest, Kleine Zaal
Alkmaar
15 mei 2022
Aanvang 12.00 uur

www.ihms.nl

Tom Feltgen, cello (Luxemburg)
Noriko Yabe, piano (Japan)

Ludwig van Beethoven
(1770-1827)

Sonate voor cello en piano nr. 4 in C gr. t., opus 102 nr.1
1. Andante – Allegro vivace
2. Adagio – Tempo d'andante – Allegro vivace

Sergej Rachmaninoff
(1873-1943)

Sonate voor cello en piano in g kl. t., opus 19
1. Lento – Allegro moderato
2. Allegro scherzando
3. Andante
4. Allegro mosso

Astor Piazzolla
(1921-1992)

Le Grand Tango

Toelichting programma zondag 15 mei 2022 TAQA Theater De Vest Alkmaar

Toen Ludwig van Beethoven aan het einde van de achttiende eeuw zijn eerste cellosonates componeerde, was de cello nog niet eens zo lang in beeld. En zeker niet als solo-instrument. Vivaldi schreef diverse celloconcerten en -sonates, maar deze componist greep zo ongeveer ieder nieuw instrument aan om er tussen de geduldige muren van het meisjesweeshuis waar hij maestro di musica was mee te experimenteren. Onder de grote namen na Vivaldi bleef het wat de cello betreft weer lang stil. Haydn schreef in 1761 een celloconcert voor zijn vriend Joseph Franz Weigl, maar Mozart had weer geen enkele belangstelling voor het instrument. Vandaar dat de vijf cellosonates van Beethoven zo belangrijk zijn. Ze vormen het fundament van de verzelfstandiging van de cello waarop Sergej Rachmaninoff verder kon bouwen en waarop Astor Piazzolla veel later terug kon vallen toen hij de klassieke erfenis en zijn eigen Argentijnse tango integreerde tot een opmerkelijke Grand Tango voor cello en piano.

Het feit dat **Ludwig van Beethoven** maar liefst vijf cellosonates schreef hebben we waarschijnlijk niet zozeer te danken aan Beethovens voorliefde voor het instrument als wel aan de broers Jean-Louis en Jean-Pierre Duport. Beethoven ontmoette de beide topcellisten in 1796 in Berlijn, raakte geïnspireerd en schreef de eerste twee cellosonates op. 5 onder invloed van hun instrumentale capaciteiten. In 1808 keerde hij terug naar de cello voor zijn opus 69 en in de laatste periode van zijn carrière voegde hij met opus 102 nog eens twee cellosonates toe. De sonates geven zo een mooie samenvatting van de verschillende stijlperiodes van Beethoven. De vierde cellosonate, op. 102 nr. 1, is daarbij een exemplarisch voorbeeld van Beethovens laatste meer introspectieve periode. De middelen zijn beperkt, de zeggingskracht is enorm. Zo weet Beethoven het eerste deel te baseren op zo iets simpels als een stijgende en dalende toonladder. Ook het koraalachtige tweede deel en de grillige finale bieden alle kenmerken van Beethovens laatste strijkkwartetten en pianosonates.

Toen **Sergej Rachmaninoff** na het schrijven van zijn Tweede pianoconcert de vreugde en het vertrouwen in het componeren had hervonden, stortte hij zich direct op een Sonate voor cello en piano vanwege een concert dat hij met de cellist Anatoly Brandoukoff zou geven aan het einde van 1901. Rachmaninoff, zelf een briljant pianist, kreeg direct na de première de kritiek dat hij de piano een te prominente rol had gegeven. De componist zelf dacht daar anders over. Hij had louter de meest aansprekende kwaliteiten van beide instrumenten optimaal benut. En nadat hij in 1942 een radio-uitvoering van de sonate hoorde waarin de piano door de geluidstechnicus naar de achtergrond was gedraaid liet hij niet na te melden dat het echt een sonate voor cello en piano was, en geen cellosonate met een pianobegeleiding. Hoewel het vierdelige werk qua sfeer wel iets weg heeft van het Tweede pianoconcert, valt vooral de melodische gave van Rachmaninoff op. De componist is niet zozeer uit op een Beethoveniaanse thematische verwerking als wel op een aaneenschakeling van meesterlijke melodische wendingen.

Astor Piazzolla begon zoals vele Argentijnse musici als bandoneonist in een tango-orkest. Alleen had Piazzolla de drang om een 'echte' componist te worden, klassieke muziek te schrijven en net als Beethoven en Rachmaninoff als groot componist herinnerd te worden. Pas nadat hij bij Nadia Boulanger in Parijs had gestudeerd en zij hem vertelde dat zijn hele wezen verbonden was met de Argentijnse tango, slaagde hij er in zijn weg te vinden en Beethoven en Argentinië met elkaar te verbinden. De rest is geschiedenis. In 1981 voelde Piazzolla zich zo op zijn gemak als componist dat hij geheel ongevraagd een werk voor cello en piano schreef voor de grote cellist Mstislav Rostropovitsj: Le Grand Tango. Pas acht jaar later, in 1990, pakte de Russische musicus het presentje uit. Al snel raakte hij verknocht aan het werk. En

terecht. Want Piazzolla slaagt er in zijn meest ‘klassieke’ kamermuziekwerk in om de geest van de tango te verenigen met de structuur van een even epische als rapsodische fantasie. Het werk bestaat in de aard uit twee snelle secties die een langzamer, meditatiever middengedeelte omvatten. De première door Rostropovitsj werd een van de laatste grote triomfen voor de componist voordat een beroerte het begin van zijn einde inluidde.

Paul Janssen

De Luxemburgse cellist **Tom Feltgen** (1997) begon met cello spelen op 6-jarige leeftijd bij Raju Vidali en Judith Lecuit in Luxemburg. Hij heeft tevens lessen gevolgd in muziektheorie, harmonie, solfège, piano, klassieke percussie en koor. Tom behaalde het “Diplôme Supérieur” met onderscheiding in 2015 in Luxemburg. In 2013 werd hij toegelaten tot de cello klas van Manfred Stilz aan de Schola Cantorum in Parijs, hier ontving hij in 2018 het “Diplôme de Concert” met onderscheiding. In 2015-2016 nam Tom deel aan de Jong Talentenklas van Adnana en Gustav Rivinius aan de Hochschule für Musik Saar.

Sinds 2016 studeerde hij bij Gideon den Herder van het Van Baerle Trio voor zijn bachelor, en nu voor zijn masterstudie bij Jelena Očić aan het Conservatorium van Amsterdam. Hij heeft deelgenomen aan masterclasses van onder andere Daniel Müller-Schott, David Geringas, Pieter Wispelwey, Gary Hoffman, Troels Svane. Tom soleerde in de celloconcerten van Antonín Dvořák, Joseph Haydn, Dmitri Sjostakovitsj en Friedrich Gulda met onder andere Luxembourg Philharmonia, Orchestre Philharmonique du Luxembourg, Harmonie Municipale Ettelbruck.

Tom heeft een aantal prijzen en beurzen ontvangen. Na in 2018 de Aanmoedigingsprijs te hebben ontvangen bij het Nationaal Cello Concours tijdens de Cello Biënnale Amsterdam, won hij in 2020 de Derde Prijs. Tom speelt op een Jules Grandjon cello uit ca.1850.

De Japanse pianiste **Noriko Yabe** werd geboren in Yokohama en kreeg op zesjarige leeftijd haar eerste pianolessen. Haar talent werd snel ontdekt en zij gaf al spoedig haar eerste concerten. Toen zij twaalf jaar oud was, maakte zij haar debuut als soliste met het Madison Symphony Orchestra in de Verenigde Staten van Amerika. Na het afsluiten van haar studie aan de ‘Toho Gakuen High School and College of Music’ in Tokio vervolgde Noriko haar opleiding bij Willem Brons aan het Conservatorium van Amsterdam waar zij in 2003 afstudeerde. Ze gaf concerten in Japan, Nederland, Slowakije, Tsjechië en de Verenigde Staten van Amerika. Noriko is verbonden als corepetitor aan het Conservatorium van Amsterdam en sinds 2004 is zij begeleidster tijdens de Summer Academy en het Festival van de International Holland Music Sessions.